

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Maximiliani Sandaei E Societate Iesv Doctoris
Theologi Architectura Christiana**

Sandaeus, Maximilianus

Coloniae Agrippinae, 1653

Sermo IV. Nomina Architecti Christiani Exemplum Sanctorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46065](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46065)

AMBIGIS de Patientiæ tuæ rectitudine? arripe Perpendiculum, & accommoda. Christus cum malediceretur, inquit Petrus Apostolus, (a) non maledicebat: cum patretur, non comminabatur: tradebat autem iudicanti se iniuste. Ad hujus ergo similitudinem & imaginem, ut monet S. Ambrosius, (b) Iustus suæ vitæ cupiens instituta formare, accusatus tacet, læsus remittit, dissimulat læsensus, & non aperit os suum, ut illum imitetur, qui sicut Agnus ad victimam ductus, non aperuit os suum: & cum possit habere quod referat, magis vult silere, quam dicere: ipse enim Dominus IESVS cum accusaretur, tacebat; & cum percuteretur, non repercutiebat. Dubitas de æqualitate Obedientiæ? appone Perpendiculum. (c) Christus factus est obediens usque ad mortem: mortem autem Crucis. Subditus erat DEUS homini: & tu te opponis legitimo magistratui. Quid refragaris terra & cinis? Vereris curvitatem in studio Paupertatis Religiose? examina illam ad Perpendiculum. *Vulpes foveas habent, & volucres cæli nidos: Filius autem hominis non habuit ubi caput reclinaret. Lucæ 1x. 58.*

(a) 1. Petri 2. 23. (b) S. Amb. in Psal. xxxvii. (c) Ad Philip. ii. 8.

SERMO IV.

NORMA

Architecti Christiani

EXEMPLVM SANCTORVM.

ARTI-

(a) Vir
ni 2. (c) U

ARTICVLVS I.

Probatur ejus usus ex Sacra-Scriptura.

PERPENDICVLO haud multum absimile est instrumentum, quod vocatur NORMA, vulgo QVADRA Angulis dirigendis accommodum, ut docet Vitruvius. In Architectonicâ Christianâ, post Legem, quæ est Regula, & Exemplum Christi, quod est Perpendicularum, dirigendis actionibus studiosis deservit, tâquam Norma, Exemplum Sanctorum, qui Christi imitatione excelluerunt. Ita sentiebat Paulus Apostolus Sapiens ille Architectus, qui instruens primos Ecclesiæ Christianos, provocat ad fidem Sanctorum Veteris Testamenti, quorum propterea integrum texit catalogum, ad Hebræos XI. eorum simul virtutes aliàs commemorans, imitandasque proponens. Simili modo S. Petrus in medium adducit obedientiam Saræ, & justitiam Lothi. Eodem fine S. Jacobus memorat sufferentiam Jobi; & constantiam in orando Eliæ. *Elias homo erat similis nobis passibilis, & oratione oravit ut non plueret super terram, & non pluit annos tres, & menses sex. Et rursus oravit, & cælum dedit pluviam, & terra dedit fructum suum. Item, obedientiam Abrahami, & bonorum operum ubertatem. Abraham pater noster nonne ex operibus justificatus est, offerens Isaac filium suum super altare?*

Huc spectat illud Senioris Tobix, qui uxori ob plagam cæcitatæ à DEO immissam obmurmuranti, dicebat: *Filii Sanctorum sumus, & vitam illam expectamus, quam*

DEUS

(a) Vitru. lib. VII. (b) Plin. lib. XXXVI. cap. 22. (c) 1. Petri 3. (d) 2. Petri 2. (e) Jac. 5. (f) Jacob. 2. 21. (g) Tobia 2. 17, 18.

DEUS daturus est his, qui fidem suam nunquam mutant ab eis. Et istud Prophetæ consolantis se in persecuotione Iezabelis mortem violentam intentantis, cum peteret animæ suæ ut moreretur, diceretque, *sufficit mihi, Domine, tolle animam meam, neque enim melior sum, quam patre meo.* Hac Normâ, ut utamur, monet Apostolus, Hebræos ad opus Architectonicum extimulans: *Memento Præpositorum vestrorum, qui vobis loquuti sunt verbum DEI, quorum inventus exitum conversationis, imitami fidem.* Immo, Christus ipse hanc Normam in manus dabat adversariis suis, ut ea examinarent, quæ benè se agere existimabant. *Pater noster Abraham est,* dicebant. Annuebat Dominus, sed inferebat: *Si filii Abraham estis, opera Abraham facite.* Accipite exemplum Abraham veluti Normam, & angulorum domus vestræ curvitatem corrigite, id est, operationum vestrarum pravitatem emendate.

OB hanc causam Ecclesia Catholica dies festos hominum Sanctorum indicit, & solenniter celebrat. Verùm, quamvis omnium à mundo condito Sanctorum exemplum sit Norma, quâ Fabricam & suam & aliorum explorare possit Architectus Christianus; tamen magis exactæ perfectæque Normæ rationem habet eorum Exemplum, qui in Novo Testamento, quod est gratiæ & sanctitatis, Ideam omnis perfectionis Christum Dominum moribus actionibusque suis quàm proximè exprimere sunt conati. *Imitatores,* inquit Apostolus *1. Corint. IV. 16. mei estote sicut & ego Christi.* Quem sic referebat ipse, sic ad eum alios quoque conformare debebatur. Quare eam veræ virtutis functionem Ecclesia Doctores asserunt, quæ formam habeat, similitudinemque perfectam rectitudinis ac sanctitatis Apostolorum virorumque Apostolicorum, quales quolibet seculo

Eccle-

(a) 3. Reg. 19, 4. (b) Ad Hebræ. xlii. 7. (c) Ioann. viii.

Ecclesia Catholica fuerunt non pauci. Ad quorum imitationem dum nos hortatur Ecclesia, docet ipsorum Exemplum nostræ vitæ Normam esse. Vtinam ille quotidie actionibus nostris accomodemus. Præclara est ista S. Augustini ad hanc rem commonitio. *Serm. 47. de Sanct. Quotiescumque, fratres carissimi, Sanctorum Martyrum solennia celebramus, ita, ipsis intercedentibus, expectemus à Domino consequi temporalia beneficia, ut ipsos Martyres imitando, accipere mereamur eterna. Ab eis Sanctorum Martyrum in veritate festiva gaudia celebrantur, qui ipsorum Martyrum Exempla sequuntur. Solennitates enim Martyrum, exhortationes Martyriorum sunt, ut imitari non pigeat, quod celebrare delectat. Sed nos volumus gaudere cum Sanctis, & tribulationes Mundi volumus sustinere cum illis. Qui enim Sanctos Martyres, vel in quantum potuerit, noluerit imitari, ad eorum beatitudinem non poterit pervenire.*

A R T I C V L V S II.

EXEMPLO MAIORUM

Benè credentium & operantium, veluti Norma, deprehenditur obliquitas Fabricæ Spiritualis.

HINC apparet, quanta sit hujus Normæ necessitas & utilitas qua applicata Majores nostri, Viri orthodoxi, & singulari Sipientia præditi explorarunt, demonstraruntque in multorum fabricis inæqualitates proclinationes, & alia vitia haud minima, quæ auctores ipsos, homines cetera summos, latebant. Hac apposita Norma condemnarunt nonnunquam iidem erroris sententias, à multis receptas, & judicatas verissimas; rejecerunt instituta, & mores ab aliis approbatos; habuerunt tanquam

quam

quam scelera, quæ putabantur facinora heroica, quia
 probitatis & perfectionis Christianæ specimen præse-
 ferebant. Ut Origenis Adamantii, ex castitatis amore
 inconsiderato, præcipitem corporis castrationem: Eua-
 grii Pontici passionum, & sensuum cohibitionem te-
 lem, quæ non differet à Stoicorum *ἀπαθεία*: Priscilianita-
 rum immoderatam abstinenciam: Novatianorum
 immodicam, puritatis prætextu, severitatem: Paupe-
 rum Lugdunensium intolerandam rerum omnium ab-
 dicationem; & istiusmodi alia multa, quæ quamquam
 virtutis speciem haberent; tamen quia longè aberant
 ab antiquâ Apostolicaque Sanctitate non habere recti-
 tudinem debitam Ædificio spirituali virtutum est an-
 madversum, & à peritissimis Ecclesiæ Architectis judi-
 catum.

HANC dnique Normam, quæ est Patrum antiquo-
 rum Exemplum, adhibet Ecclesia, ad novarum doctri-
 narum rectitudinem investigandam, ad nova vivenda
 Instituta examinanda, novos Ecclesiasticorum morem
 contemplativorum afflatus, visa, revelationes scemini-
 ut spargitur, factas, probandas vel improbandas. Si
 quidem existimat, se tunc demum ab omni superstitione,
 errore, dolo, falsitateque liberam fore, ac tutam,
 post Regulam Legis divinæ, & Perpendicularum, quod
 est Exemplum Christi Domini, admoveat Normam
 exemplarem à Majoribus acceptam, cujus auctorem
 fuisse ipsam increatam, & incarnatam Sapi-
 entiam Architectricem non
 ambigit.

☉ (o) ☉

SERMO